

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ



Πτυχιακή εργασία

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ
ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕ ΠΡΟΒΑΤΑ Ή ΑΙΓΕΣ Ή ΚΑΙ ΤΑ
ΔΥΟ ΕΙΔΗ ΖΩΩΝ

Χριστίνα Αρτέμη

Λεμεσός 2016

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Πτυχιακή εργασία

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ
ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕ ΠΡΟΒΑΤΑ Ή ΑΙΓΕΣ Ή ΚΑΙ ΤΑ
ΔΥΟ ΕΙΔΗ ΖΩΩΝ

Χριστίνα Αρτέμη

Σύμβουλος Καθηγητής
Δρ. Χριστάκης Παπαχριστοφόρου

Λεμεσός 2016

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Χριστίνα Αρτέμη, 2016

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Γεωπονικών Επιστημών, Βιοτεχνολογίας και Επιστήμης Τροφίμων του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων της συγγραφέως εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον Δρ. Χριστάκη Παπαχριστοφόρου, για την καθοδήγησή του στην εκπόνηση αυτής της πτυχιακής εργασίας όπως επίσης και την μεγάλη υπομονή του σε σχέση με όλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου. Ακολουθώντας, οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στον Δρ. Ουράνιο Τζαμαλούκα για την πολύτιμη βοήθεια που μου προσέφερε. Παράλληλα, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες και στους κτηνοτρόφους που συμμετείχαν στην μελέτη και οι οποίοι ήταν πρόθυμοι να μου δώσουν όσα στοιχεία και πληροφορίες χρειαζόμουν με τη συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου, το οποίο αποτέλεσε βασικό πυλώνα για τη συγγραφή της διατριβής αυτής. Τέλος το μεγαλύτερο ευχαριστώ το οφείλω στον σύζυγο μου αλλά και στους γονείς μου για την μεγάλη υπομονή, συμπαράσταση και κατανόηση που έδειξαν για τις πολλές ώρες που αφιέρωσα για αυτή την εργασία.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κύριος στόχος της παρούσας εργασίας ήταν η συλλογή στοιχείων για αμιγείς εκμεταλλεύσεις εκτροφής προβάτων ή αιγών, καθώς και για μικτές εκτροφές (πρόβατα και αίγες), και η συγκριτική μελέτη των χαρακτηριστικών των τριών τύπων εκμετάλλευσης. Η εργασία διεξήχθη σε μία σημαντική αγροτική περιοχή της Κύπρου, εκείνη των Κοκκινοχωριών της Επαρχίας Αμμοχώστου, και χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της συμπλήρωσης ερωτηματολογίου με προσωπικές συνεντεύξεις. Στη μελέτη περιλαμβάνονται 9 μικτές (Μ), 10 εκτροφές προβάτων (Π) και 10 εκτροφές αιγών (Α). Τα αποτελέσματα της συλλογής και επεξεργασίας των στοιχείων, συνοψίζονται ως ακολούθως. Το μέγεθος των μονάδων Π ήταν μεγαλύτερο εκείνου των μονάδων Α, με ενδιάμεσο των μονάδων Μ (511,152 και 357 ζώα, αντίστοιχα). Το ποσοστό αντικατάστασης του ζωικού κεφαλαίου, ήταν υψηλότερο στις μονάδες Μ (γύρω στο 33%) παρά στους άλλους δύο τύπους (γύρω στο 20%). Το ποσοστό των κτηνοτρόφων χωρίς οποιαδήποτε μόρφωση ήταν σχετικά χαμηλό (13,8). Από χωροταξική άποψη, τα πλείστα των υποστατικών (86,2%) βρίσκονταν σε γεωργική ή κτηνοτροφική ζώνη, ή σε κυβερνητική κτηνοτροφική περιοχή. Σε όλους τους τύπους εκτροφής, πέραν του 65% των ζώων ήταν διασταυρωμένα με βάση τη φυλή Χίου στα πρόβατα, και τη φυλή Δαμασκού στις αίγες. Μόνο σε ένα χαμηλό ποσοστό κτηνοτρόφων το άρμεγμα γινόταν με το χέρι, οι υπόλοιποι διέθεταν πλήρες αρμεκτικό συγκρότημα ή απλή αρμεκτική μηχανή. Στο 55,2% των εκτροφών, τα ζώα έβοσκαν όλο το χρόνο και στο 37,9%, την άνοιξη και καλοκαίρι, με μέσο όρο χρόνου βόσκησης τις 4 περίπου ώρες την ημέρα ανεξάρτητα τύπου εκτροφής. Συμπλήρωμα συμπυκνωμένων και χονδροειδών τροφών, δινόταν σε όλες τις μονάδες. Μόνο στις μονάδες Α οι τοκετοί ήταν συγκεντρωμένοι σε συγκεκριμένη εποχή του χρόνου (Δεκέμβρης-Φεβράρης), ενώ στις μονάδες Π και Μ υπήρχε διασπορά της περιόδου τοκετών, με μεγαλύτερη συγκέντρωση το φθινόπωρο και χειμώνα. Στις μονάδες Π, υπήρχε μια τάση για χαμηλότερες απώλειες ενήλικων και νεαρών ζώων σε σύγκριση με τις άλλες μονάδες. Η μέση ετήσια γαλακτοπαραγωγή ανά πρόβατο ήταν 207 kg στις μονάδες Π και 171 kg στις μονάδες Μ, και ανά αίγα ήταν 326 kg στις μονάδες Α και 348 στις μονάδες Μ. Οι διαφορές αυτές για το ίδιο είδος ζώου, δεν ήταν στατιστικά σημαντικές. Ο αριθμός των αρνιών/εριφίων που πωλούνταν ανά προβατίνα/αίγα το χρόνο δεν διέφερε σημαντικά μεταξύ των τριών τύπων εκτροφής και κυμαινόταν από 1,15 μέχρι 1,37. Τέλος, ο αριθμός των ζώων που αναλογούσαν ανά εργαζόμενο άτομο, ήταν σημαντικά μεγαλύτερος

στις μονάδες Π (406) παρά στις Μ (234) και Α (123). Από τα αποτελέσματα αυτά, μπορεί να λεχθεί πως η εκτροφή προβάτων και αιγών στην ίδια εκμετάλλευση, δεν υπερτερεί των αμιγών εκτροφών ως προς την παραγωγικότητα των ζώων. Αντίθετα, παρά τα κάποια θετικά στοιχεία, υπάρχουν και τα αρνητικά (υψηλότερο ποσοστό αντικατάστασης ζωικού κεφαλαίου, δυσχεραίνεται η διαχείριση της μονάδας με δύο διαφορετικά είδη ζώων, ενδείξεις για αύξηση στις απώλειες προβάτων) τα οποία δεν συνηγορούν υπέρ των μικτών μονάδων τουλάχιστον στην περιοχή διεξαγωγής της μελέτης.

Λέξεις κλειδιά: πρόβατα, αίγες, αμιγείς/μικτές εκτροφές, φυλές, διατροφή, εποχή τοκετών, απώλειες, παραγωγή γάλακτος/κρέατος, εργασία, ερωτηματολόγιο, Κοκκινοχώρια.

ABSTRACT

The aim of the present study was to compare several characteristics of farm enterprises keeping either sheep (S) or goats (G), or mixed farms (M) with both species, in the agricultural area of Kokkinohoria, Cyprus. The study was conducted using a questionnaire which was completed by personal interviews with the farmers. A total of 9S, 10G and 10M farms participated in the survey. The results are summarized as follows. S farm size was bigger than that of G, while M were in-between (511, 152 and 357 animals, respectively). Replacement rate of females, was higher (~33%) in M compared to S and G herds (~20%). Illiterate farmers accounted to 13,8%. Most farms (86,2%) were located in zones declared as agricultural land, animal production land or governmental animal production area. In all three farm types, more than 65% of animals kept were crosses, mainly between the Cyprus Chios with local sheep on one hand, and the Cyprus Damascus with local goats, on the other. In only 4 out of the 29 farms, the animals were milked by hand, the rest had either simple milking machines or a well equipped milking parlour. Regardless of farm type, in 55,2% of farms, the animals were allowed to graze all year round while in 37,9% of farms, grazing was during spring and summer. Grazing time was about 4 hr daily. Supplementary concentrates and roughage was provided to all animals. In G farms, parturitions were confined to the winter season (December-February) while in S and M farms, they were distributed over much longer periods, but mainly, during autumn and winter. A tendency towards lower adult and young animal losses for S farms compared to G and M farms was noticed. Average milk yield/year was 207 kg for S farms and 171 kg for M farms per ewe, and 326 kg for G farms and 348 kg for M farms per goat, these differences being non significant. Number of lambs/kids sold annually per dam, ranged between 1,15 and 1,37, and were not different between farm types. Finally, the number of animals per farm worker was higher for S (406) than for M (234) and S (123) farms. The above results indicate that keeping sheep and goats together, does not confer any advantages compared to only sheep or only goat farming. Despite some positive aspects, there are certain disadvantages for M farms, like the higher replacement rate of female stock, increased management difficulties having to cope with two different species, indications of increased animal losses, and these findings, do not support the practice of mixed farming, at least in the area where the present work was carried out.

Key words: sheep, goats, mixed farms, breeds, feeding, parturitions, animal losses, milk/meat production, labour, questionnaire, Kokkinohoria.